

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Факултет за туризам и бизнис логистика

Зборник на трудови од втората меѓународна
научно-стручна конференција

“СОСТОЈБИ И ПЕРСПЕКТИВИ ВО ТУРИЗМОТ, ЕКОНОМИЈАТА И БИЗНИС ЛОГИСТИКАТА”

Штип, 2017

ЗБОРНИК

“Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката”

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Факултет за туризам и бизнис логистика

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД ВТОРАТА
МЕЃУНАРОДНА НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

**„СОСТОЈБИ И ПЕРСПЕКТИВИ ВО ТУРИЗМОТ,
ЕКОНОМИЈАТА И БИЗНИС ЛОГИСТИКАТА“**

Штип, 27.05.2017

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Факултет за туризам и бизнис логистика

Уредници:

Проф. д-р Никола Димитров
Проф. д-р Дејан Методијески

Организациски одбор:

Проф. д-р Никола Димитров
Проф. д-р Дејан Методијески
Проф. д-р Нако Ташков
Проф. д-р Златко Јаковлев
Проф. д-р Цане Котески
Проф. д-р Драшко Атанасоски
Доц. д-р Марија Магдинчева Шопова
Доц. д-р Тања Ангелкова Петкова
Доц. д-р Оливер Филипошки
Доц. д-р Душко Јошески
Асистент докторант м-р Душица Санева
Асистент докторант м-р Наташа Колевска
Асистент докторант м-р Анета Стојановска Стефанова

Програмски одбор:

Nikola Dimitrov (University Goce Delcev, Stip),
Dejan Metodijeski (University Goce Delcev, Stip),
Suzana Djordjevic Milosevic (University Singidunum, Belgrade),
Georgi Michev (Enoteque Nature, Dolna Banya),
Ibish Mazreku (University Haxhi Zeka, Peć),
Halit Shabani (University Haxhi Zeka, Peć),
Nexhdet Shala (University Haxhi Zeka, Peć),
Fotis Kilipiris (Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki)

Печати:

2-ри Август, Штип

Тираж:

100

Дизајн на корица:

Бојан Матејин

Адаптација на текст од српски и бугарски јазик:

Доц. д-р Тања Ангелкова Петкова
Проф. д-р Дејан Методијески

Техничко уредување:

Проф. д-р Дејан Методијески

Лектор:

Вангелија Цавкова

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент
Охридски", Скопје
338.48(497.7)(062)
НАУЧНО-стручна конференција "Состојби и перспективи во
туризмот, економијата и бизнис логистиката" (2 ; 2017 ; Штип)
Зборник на трудови од втората меѓународна научно-стручна
конференција "Состојби и перспективи во туризмот, економијата
и бизнис логистиката", Штип 27.05.2017 [Електронски извор] /
[уредници Никола Димитров, Дејан Методијески]. - Штип :
Универзитет "Гоце Делчев" - Штип, Факултет за туризам и бизнис
логистика, 2017
Начин на пристап (URL): <https://e-lib.ugd.edu.mk/zbornici.html>. -
Текст во PDF формат, содржи 272 стр., илустр. - Наслов преземен
од екранот. - Опис на изворот на ден 31.10.2017. - Фусноти кон
текстот. - Библиографија кон трудовите
ISBN 978-608-244-444-4
а) Туризам - Економски прилики - Македонија - Собири
COBISS.MK-ID 104741386

СОДРЖИНА

УЧЕСНИЦИ НА КОНФЕРЕНЦИЈАТА	7
ПРЕДГОВОР ОД УРЕДНИЦИТЕ	20
ЕКОНОМИЈА И БИЗНИС ЛОГИСТИКА	22
АНАЛИЗА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА ВО БИЗНИС СЕКТОРОТ	23
Симона Ѓуревска, Фросина Јакимовска, Оливер Филипоски КОМБИНИРАН ТРАНСПОРТ – LKW WALTER.....	30
Драшко Атанасоски, Моника Станковска ИМОТНОТО ОСИГУРУВАЊЕ КАКО ПРЕДМЕТ ВО ОСИГУРУВАЊЕТО И МЕТОДИ ЗА ПРОЦЕНКА И ШТЕТА.....	40
Адријана Мижорова, Тања Ангелкова Петкова СОВРЕМЕН ТРЕТМАН И ОДРЖЛИВО УПРАВУВАЊЕ СО КОМУНАЛЕН ЦВРСТ ОТПАД ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	46
Ристо Георгиев, Дарко Огнаноски, Никола Димитров ИСТРАЖУВАЊЕ НА МИСЛЕЊЕТО ЗА КВАЛИТЕТОТ НА КОМПАНИЈАТА NEO LIFE NUTRIENCE КАЈ ЧЛЕНОВИТЕ.....	56
Татјана Ѓорѓиева ЖЕНАТА КАКО ПРЕТПРИЕМАЧ ВО ТУРИЗМОТ.....	65
Марија Магдинчева-Шопова, Кирил Постолов, Симона Савиќ МЕЃУНАРОДНИТЕ САЕМИ КАКО ФАКТОР ЗА РАЗВОЈ НА БИЗНИСОТ И ТУРИЗМОТ.....	76
Дејан Методијески, Ердоан Целадин, Душица Санева СТРАТЕГИСКИТЕ АЛИЈАНСКИ И ПРОМЕНИТЕ НА КОНКУРЕНТСКОТО ОКРУЖУВАЊЕ	88
Халит Шабани, Афердита Шабани ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЛСТВО.....	99
УЧЕСТВОТО НА ВИНАРИЈАТА „ШАТО КАМНИК“ ВО ПОНУДАТА НА МАКЕДОНСКИОТ ВИНСКИ ТУРИЗАМ.....	100
Бисера Бозаревска КЕТЕРИНГОТ КАКО ТРЕНД ВО УГОСТИТЕЛСТВОТО И ФАКТОР ЗА РАЗВОЈОТ НА ТУРИЗМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.....	105
Зоран Николовски, Билјана Николовска, Јулијана Саздова	

ИСТРАЖУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКАТА ПОНУДА НА ТИКВЕШКИОТ РЕГИОН.....	113
Цане Котески, Златко Јаковлев, Ивана Митева	
РЕСТОРАНСКАТА ПОНУДА ПРЕКУ РАЗНОВИДНОСТА НА КАРТИ ЗА ИЗБОР НА УСЛУГИ ВО УГОСТИТЕЛСТВОТО	119
Јулијана Саздова, Горан Антониевски, Митко Коцев	
СОМЕЛИЕРСТВО - СТРУЧНА СИМБИОЗА МЕЃУ КУЛИНАРСКИОТ И ВИНСКИОТ ТУРИЗАМ	128
Георги Мичев, Дејан Методијески	
ЗНАЧЕЊЕТО НА ПЛАНИНАТА КОЖУФ ВРЗ РАЗВОЈОТ НА ТУРИЗМОТ ВО ОПШТИНА ГЕВГЕЛИЈА	138
Тања Ангелкова Петкова, Марија Станојкова, Љупка Атанасова	
ТУРИСТИЧКИТЕ ПОТЕНЦИЈАЛИ НА ДОЦНОАНТИЧКИОТ ГРАД БАРГАЛА	146
Нако Ташков, Ивана Ананијева, Симона Атанасова	
УНАПРЕДУВАЊЕ НА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ПРЕКУ РАЗВОЈОТ НА БЕСПЛАТНИТЕ ФОРМИ НА ТУРИЗАМ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	156
Анета Стојановска-Стефанова	
ИНОВАТИВНИ ИДЕИ ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ ВО ЈУГОИСТОЧНИОТ РЕГИОН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	169
Никола Димитров, Марија Магдинчева-Шопова, Јованка Цуклева-Анастасовска	
МЕНАЏМЕНТ СО БИЗНИС ИЗВОНРЕДНОСТА НА ХОТЕЛИТЕ	179
Хајра Шкриељ, Ибиш Мазреку, Неџет Шала	
ЕКОТУРИЗМОТ КАКО СОВРЕМЕН КОНЦЕПТ ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	192
Љупчо Јаневски	
НОВИ ПЕРСПЕКТИВИ ВО ЕКОТУРИЗМОТ – „OFF THE GRID“ ТУРИЗАМ	204
Николчо Петров, Тања Ангелкова Петкова	
БИОДИВЕРЗИТЕТОТ КАКО РЕСУРС ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ, ПРЕКУ ПРИМЕРОТ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПАРК „СТАРА ПЛАНИНА“	213
Невена Симиќ, Наташа Вулиќ, Сузана Ѓорѓевиќ Милошевиќ	

МОЖНОСТИ ЗА ПОДДРШКА И ЗАЧУВУВАЊЕ НА БИОДИВЕРЗИТЕТОТ
ПРЕКУ ИНТЕГРИРАН РАЗВОЈ НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ХРАНА И
ТУРИЗАМ..... 221

Душица Рајковиќ, Сузана Ѓорѓевиќ Милошевиќ

КОН БИОКЛИМАТСКИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОДРЕДЕН ТУРИСТИЧКИ
РЕГИОН НА ОСНОВА НА КОРИСТЕНИ ПОДАТОЦИ..... 233

Пламен Лаков

SOME PROBLEMS OF BULGARIAN CULTURAL TOURISM..... 244

Evgeniy Stojanov

ПРОСТОРНИ И РЕГИОНАЛНИ ПЕРСПЕКТИВИ НА ШТИП И ОЧЕКУВАНИ
ТУРИСТИЧКИ ИМПЛИКАЦИИ..... 253

Никола Димитров, Душко Јошески, Наташа Митева

ЗНАЧЕЊЕТО НА ПЛАНИНАТА КОЖУФ ВРЗ РАЗВОЈОТ НА ТУРИЗМОТ ВО ОПШТИНА ГЕВГЕЛИЈА

Тања Ангелкова Петкова, Марија Станојкова, Љупка Атанасова

tanja.angelkova@ugd.edu.mk
marija.stanojkova@yahoo.com
ljupka.atanasova@gmail.com

Клучни зборови:

Туризам,
развој,
туристички
вредности,
Кожуф

Апстракт

Согледувајќи ги туристичките потенцијали на општина Гевгелија, може да се каже дека постои добра основа за развој на туризмот и можност за збогатување на туристичката понуда. Гевгелискиот регион се одликува со низа специфичности кои го прават посебен. Планината Кожуф е од најголемо значење за развој на туризмот која што заедно со населените места Смердлива Вода, Конско и Хума и Скијачкиот центар, придонесуваат за развојот на планинскиот, руралниот и ски туризмот. Во овој труд ќе ги анализираме туристичките вредности со кои општина Гевгелија се афирмира како туристичка дестинација и ќе направиме истражување на туристичкиот регион со цел - реална туристичка валоризација на сите негови природни и антропогени елементи. На тој начин, аргументирано и со факти, ќе го претставиме големиот потенцијал за поинтензивен економски развој на овој дел од Република Македонија.

Вовед

Основните туристички потенцијали ги чинат природните, антропогените и забавните мотиви, како и просторните елементи на туристичката понуда и тие претставуваат примарен фактор за развој на туризмот на одреден простор⁸⁹. Неговата атрактивност ги

⁸⁹ Михајло Будиноски (2006), Туризмологија, Универзитет за туризам и менаџмент Скопје, Факултет за туризам, Скопје.

привлекува луѓето да го посетуваат. Од досегашниот развој на туристичките текови очигледно е зголемувањето и интензивниот развој за планинскиот и алтернативниот туризам. Човекот кој живее во таква средина има егзистенцијална потреба да посети предели со квалитетно и очувано природно окружување. Поради тоа, сакаме да обработиме едно такво подрачје, кое се наоѓа во најјугоисточниот дел на Република Македонија, а тоа е гевгелискиот регион.

Овој туристички регион не е многу проучуван од аспект на туризмот, и во тој мал број трудови се опфатени само некои сегменти, како поради комплексноста на проучувањата од областа на туризмот, така и поради тоа што секогаш парцијално е проучуван, зависно од намената, ставајќи акцент на поедини негови сегменти. Според сето ова, уверени сме дека постои изразена научна, а уште повеќе општествена потреба за истражување на овој туристички регион, сè со цел за реална туристичка валоризација на сите негови природни и антропогени елементи. На тој начин сакаме аргументирано и со факти да го претставиме големиот потенцијал за поинтензивен економски развој на овој дел од Република Македонија.

Туристички потенцијали на општина Гевгелија

Трба, трби гевгелиско.....

Така пеат Распеаните гевгеличани за градот кој што е распослан во јужниот дел на нашата држава. Гевгелија – градот создаван низ вековите, градот со богата историја, градот со голема традиција и култура.

Општина Гевгелија се наоѓа во најјужниот дел на Република Македонија, распослана на површина од 485 км² и на надморска височина од 64 м. Просечната густина на населеноста изнесува 25 жители на 1 км². Со медитеранска клима, Гевгелија е најтоплиот град во Македонија.

Природните, климатските и географските погодности, како и богатото природно и културно наследство во општина Гевгелија овозможуваат подеднаков развој на транзитниот, планинскиот и бањскиот туризам. Но, истовремено ги обезбедуваат потребните предуслови за развој на културниот и руралниот туризам.

Со познавањето на природно-географските компоненти се добиваат точни сознанија за состојбата со природните услови на гевгелискиот регион кое нешто ни даде можност и една сигурност да влегуваме во сферата на креирањето на туристичкото стопанство врз база на постојаните природни услови (релјеф, клима, хидрографија...). Сè додека претходно не се проучат и детерминираат карактеристиките на природниот потенцијал, водечка улога во вреднувањето има географскиот метод, а во следната фаза откако ќе се добијат точни информации и показатели за вредноста на природните компоненти, може да се пристапи кон нивна економска оценка. Што се однесува до антропогените мотиви значајни за развој на туризмот во гевгелискиот регион, тие самостојно можат да претставуваат мотив за помалку масовни туристички движења. Но, нивната валоризација и истакнување во овој регион треба да се зголеми и со тоа да се збогати секоја туристичка понуда.

Да се добие посоодветна претстава за некоја област или регион, а со цел да се сфатат вредностите и погодностите на природниот потенцијал со кои располагаат за развој на туризмот, како неизоставен дел за согледување и одмерување на истите е обработувањето и вреднувањето на положбата на геопросторот. Воопшто земено, положбата на одреден простор претставува еден од најважните двигатели, а често и еден од главните елементи за развој на туристичкото стопанство. Таа, всушност, во комбинација со некои други фактори, се јавува како иницијален момент во планирањето на туристичкото стопанство. Правилна оценка за поволноста на географската положба во заедништво со некои поволни природни компоненти ја збогатуваат вредноста на одреден простор за подолгорочно туристичко планирање.

Регионот зафаќа дел од најнискиот дел на Република Македонија, а тоа е Гевгелиско-Валандовското поле. Но, исто така, во овој регион се наоѓа и Кожуф Планина која е една од највисоките планини во Република Македонија, со врв Зелен Брег (2166 м). При самата анализа на географската положба, покрај факторите, потребно е да се одредат и границите на проучуваната област или регион, а потоа и вреднувањата на истите.

Планината Кожуф

Пред 12 години бил откриен планинскиот масив Кожуф. Кожуф е планина која се наоѓа на границата помеѓу Македонија и Грција. Во границите на Република Македонија Кожуф опфаќа

територија од 80 %, а останатите 20 % се во територијата на Република Грција. Највисок врв на Кожуф е врвот Зеленбег висок 2.176 метри. На падините на Кожув се наоѓа селото Конопиште, коешто беше единствена општина во Македонија чие седиште се наоѓа на планината Кожуф⁹⁰.

Големата надморска височина, пространите и бујни шуми, неколкумесечното задржување на снежната покривка, хидрографските карактеристики и разновидната флора и фауна на Кожуф Планина нудат можности за викенд-излети, за планинарење, за зимски спортови, за лов и за други рекреации. На падините на прекрасната Кожуф планина, а во непосредна близина на селото Конско, се наоѓа лекувалиштето „Смрдлива Вода“. Смрдлива вода е стара населба и позната по истоимената вода која, поради нејзиниот остар мирис, е наречена – смрдлива, од каде што доаѓа и називот на локалитетот. Минералната вода е позната по нејзината лековитост за стомачни заболувања на желудникот, стомачниот тракт и бубрезите. Пределот на Смрдлива Вода нуди рекреација, чист воздух и посетеност во текот на целата година. На локалитетот Смрдлива Вода, во шумовитите предели се изградени околу 400 викендички и одморалиште за сместување на гости, во сопственост на Општината. Постојат и неколку преноќишта и трговски дуќани. До самата населба има асфалтиран пат од регионален карактер. Одморалиштето има паркинг простор⁹¹.

Ски центар Кожуф

Пространите скијачки терени подготвувани речиси шест години, а сега покриени со снежна покривка од еден метар, местоположбата и природните ресурси со кои располага планината Кожуф ветуваат дека овој ски центар ќе стане нова атрактивна зимско-туристичка дестинација во Македонија.

Досега во скијачкиот центар Кожуф, кој се простира на површина од 2.000 хектари, се инвестирани повеќе од 12 милиони евра во пристапниот пат од Гевгелија, далноводот, шестоседната жичарница, единствена од таков тип на Балканот, ски лифтот и неколку придружни објекти. Освен во зимскиот период, Кожуф е

⁹⁰ <http://www.mn.mk/kultura/783>

⁹¹ Проект „Вмрежување и трансфер на знаење за одржлив економски развој на туризмот - NET-TOUR“.

примамлив и во останатите периоди од годината. Планината Кожуф е првата природна бариера на републиката која директно ги поднесува влијанијата на медитеранската и континенталната клима која надоаѓа од Егејско Море (35 км воздушно), а како последица на ова, во периодот од мај до октомври има обилни врнежи, додека во период од ноември до април има снежни врнежи кои прекриваат 150 см во зимскиот период. Кога снегот се топи во мај, забавата на ски-центарот не завршува. Топлото идилично време и бујниот пејзаж даваат само уште една причина, овој резорт да стане омилена туристичка дестинација. Овде нема лимит на активностите во кои можете да уживате преку летото. Летните содржини, активности и атракции се многу поразлични од зимските, а тие се: голф, планински велосипедизам, пешачење, параглајдерство, јавање, лов и риболов, скијање и лизгање на трева, културни манифестации.

Ски центарот може да биде привлечна туристичка дестинација за целиот Балкан, пред сè, поради природните убавини, близината до Егејското Море, поволните климатски услови и можноста за врвен развој на зимска и на летна туристичка понуда⁹².

Под Кожуф, изворот на здравјето – Негорски Бањи

Под планината Кожуф, во близина на граничниот премин со Грција, Богородица-Евзони и на само три километри од најтоплиот град во Македонија, градот Гевгелија, се крие изворот на здравјето, Негорската Бања. Можеби по популарноста и опременоста сè уште е зад спа и велнес центрите во Словенија и Хрватска, но по лековитоста на изворите е надалеку прочуена. Овој дар на природата речиси секојдневно го посетуваат не само Македонци, туку и нашите најблиски соседи, а во водите кои извираат на ова место, здравјето го побарале и Германци, Холанѓани, Чеси, Унгарци. Сознанијата за лековитоста на Негорските Бањи се присутни во свеста на луѓето многу одамна. Лековитата минерална вода на планината Кожуф надоаѓа од сите страни на оваа прекрасна природна и чиста околина. Кожуф нуди прекрасни снежни предели, чист воздух, букови и борови шуми. Голем број викендици и објекти за престој се изградени од село Ново Конско до Смрдлива Вода. Бањите ги опколува шума и можност за подготовка на спортските екипи од земјата и странство, дури и во зимскиот период поради богатата клима. Бањите располагаат со 300 легла во три хотели,

⁹² <http://morm.gov.mk/?shtit=kozuf-planina-nevidena-ubavina>

базен за капење, одделение за физикална терапија, како и вода за пиење со лековити својства.

Планината Кожув (Даутица 2123 м), која припаѓа во високи планини, се наоѓа во близина на оваа бања и нуди можности за развој на излетничко - рекреативни активности⁹³.

Прекрасните пејзажи и бујната вегетација овозможуваат пријатни прошетки. Во просторот на планината Кожув може да се следат повеќе поствулкански форми и облици, но овие туристички вредности не се доволно туристички афирмирани, така што засега остануваат само туристички потенцијал⁹⁴.

Конско

Конско е село во општина Гевгелија. Поделено на два дела Конско и Ново Конско. До нив може да се стигне по регионалниот патен правец Гевгелија - Смордлива Вода – ски-центар „Кожуф“. Селото Ново Конско е оддалечено од Гевгелија 10 километри, а селото Конско околу 22 километри. До селото Конско може да се стигне и по локалниот патен правец Гевгелија - Негорци - Серменин – Конско. Во непосредна близина на двете села протекува живописната Конска Река чиј водостој е многу променлив во текот на годината.

Хума

Населба во југозападниот дел на територијата на општина Гевгелија. Селото е планинско, на надморска височина од 820 метри, а од градот Гевгелија е оддалечено 35 км. Жителите од населбата Ума како и другите мегленски села во регионот на Пајак Планина се Власи. Мала е веројатноста воопшто за Власите дека се автохтоно население.

⁹³ Нако Ташков, Дејан Методијески (2014), Термален туризам, Универзитет „Гоце Делчев“, Факултет за туризам и бизнис логистика, Штип.

⁹⁴ Нако Ташков, Дејан Методијески (2014), Термален туризам, Универзитет „Гоце Делчев“, Факултет за туризам и бизнис логистика, Штип.

Близината на општина Гевгелија до туристичките потенцијали

Во однос на градски центар кој ги задоволува потребите и дејствува како генератор на туристичкиот пазар во вистинска смисла е општината Гевгелија. Сите 5 локалитети: Конско, Хума, Смрдлива Вода, Кожуф, Негорски Бањи претставуваат туристички потенцијали на општината и поттик за развој на туризмот воопшто во регионот. Покрај природните потенцијали за развој, постепено се јавува можност за развој на туризмот заснован на валоризација и на културните добра кои ги поседуваат овие туристички локалитети. Основниот проблем и причината за бавниот развој на туристичките потенцијали од општина Гевгелија е поголемата оддалеченост од главниот центар, односно главниот град Скопје.

Заклучок

Согледувајќи ги сите можни потенцијали, расположливи туристичко-угостителски капацитети и местоположбата на општина Гевгелија, може да се заклучи дека постои добра основа за планиран развој на туризмот и негово постепено прераснување во профитабилна стопанска гранка со богата туристичка понуда. За да се постигне таа цел, потребна е добра анализа, планирање, акционо и стратешко дејствување, но и дефинирање на позитивните и негативните страни со цел за нивно надминување и отстранување и проектирање на стабилен и функционален туризам во општината. Доколку туристичките работници, надлежните институции и локалната самоуправа се зафатат со сериозно проектирање на агендата за развој на туризмот, секако дека нема да изостанат очекуваните резултати. За да се сложат сите компоненти, неопходна е координација на сите чинители кои работат на полето туризам во општината.

Привлекување на туристи, како домашни така и странски, според принципите и методите на акционото дејствување, невозможно е да се постигне без силна и планирана маркетиншка и пропагандна активност. Оваа многу важна акција во туристичката дејност, во глобална суштина се состои од тоа како поединци и групи ги планираат и презентираат своите туристички производи и услуги. Односно, тука се вклучени алатките и методите кои се употребуваат за привлекување на туристите и транзитните патници при нивно планирано или непланирано престојување во нашата средина. Притоа се врши и идентификација на можни нови туристички

потенцијали, нови производи и нивна детална промоција. Исто така, човечкиот ресурс во туризмот, едукацијата на туристичките и угостителските работници, па и на граѓанството во националната средина се многу важен сегмент за успешна имплементација на туристичките потенцијали и остварување бенефит од дејноста.

Референци:

1. Будиноски, М. (2006), Туризмологија, Универзитет за туризам и менаџмент, Скопје, Факултет за туризам, Скопје;
2. Ѓорѓиевски, М. (2010), Туристичка географија, Универзитет за туризам и менаџмент, Скопје, Факултет за туризам, Скопје;
3. Čomić, D. (1982), Faktori i metode razmeštaja i lociranja hotela, Doktorska disertacija, Prirodnomatematički fakultet, Odsek za turizam, Beograd;
4. Ташков, Н., Методијески Д. (2014), Термален туризам, Универзитет „Гоце Делчев“, Факултет за туризам и бизнис логистика, Штип;
5. <http://morm.gov.mk/?shtit=kozuf-planina-nevidena-ubavina>
6. <http://www.mn.mk/kultura/783>